

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

[Avaleht](#) > [Riigikohus](#) > Ajalugu

Ajalugu

Asutav Kogu pani 21. oktoobril 1919 heaks kiidetud Riigikohtu seaduse ja 15. juunil 1920 vastuvõetud põhiseadusega aluse nii kohtusüsteemile tervikuna kui ka riigi kõrgeimale kohtule. Vastavalt seadusele oli Riigikohus eelkõige kassatsioonikohus. Riigikohtu üldkogu kompetentsi kuulusid eelkõige kohtute kõrgem administratiivvõim, järelvalve kõigi kohtute üle, kohtunike ametisse nimetamine ja vabastamine (1933. aastal vastuvõetud põhiseaduse muutmise seadus ja 1938. aasta põhiseadus andsid kohtunike ametisse nimetamise ja vabastamise riigipea pädevusse) ning kohtupraktika ühtlustamine.

Asutav Kogu valis Riigikohtu esimesed liikmed 31. oktoobril 1919. Kohtu esimeheks valiti Asutava Kogu liige Kaarel Parts. Kohtu ülejäänud liikmed olid Paul Beniko, Rein Koemets, Jaan Lõo, Hugo Reiman, Martin Taevere ja Peeter Puusepp.

Riigikohtu tsiviilosakonnale (tsiviilkolleegium) allusid kassatsioonkaebused Kohtupalati (üleriikliku apellatsioonikohtu) otsustele tsiviilasjades ning kaebused rahukogude kui teise astme kohtute otsustele.

Kriminaalosalakonna (kriminaalkolleegium) pädevusse kuulusid kassatsioonkaebused ja -protestid Kohtupalati ja rahukogude otsustele kriminaalasjades. Osakond oli ühtlasi sõjakohtute kõrgeimaks astmeks. Kassatsioonimenetlus oli võimalik kõigis tsiviil- ja kriminaalasjades, piirangud olid minimaalsed.

Riigikohtu administratiivosakond (halduskolleegium) teostas kõrgemat administratiivkohtuvõimu. Riigikohtule kui esimesele ja viimasele kohtuastmele sai kaevata ministriumide ja teiste kõrgemate administratiivasutuste otsuste, korralduste ja tegevusetuse peale. Samuti kuulusid kohtu pädevusse revisjonikaebused ja -protestid rahukogude ning rahukohtunike otsustele haldusajades.

Riigikohtu üldkogu ja osakonnad võisid seaduse ühtse tõlgendamise huvides välja anda kohustusliku tähendusega seaduseseletusi, mis avaldati üldiseks teadmiseks.

Riigikohtu juures töötas Riigikohtu prokuratuur eesotsas Riigikohtu prokuröriaga. Pikka aega oli Riigikohtu prokuröriks hilisem riigikohtunik Richard Räägo.

Asutav Kogu määras Riigikohtu asukohaks Tartu. Esimene Riigikohtu istung toimus 14. jaanuaril 1920 Tartu Raekoja saalis. Riigivõimu tsentraliseerimise käigus viidi Riigikohus 1935. aastal üle Tallinna.

Eesti Vabariigi annekteerimine ja okupeerimine 1940. aastal tõi kaasa Riigikohtu likvideerimise. Viimane istung peeti 31. detsembril 1940 Tallinnas. Kohtu liikmed võtsid teadmiseks ja täitmiseks Eesti NSV kohturahvakomissari käskkirja 29. detsembrist 1940: lõpetada Riigikohtu tegevus ning vabastada riigiteenistujad alates 1. jaanuarist 1941. Kohtu tegevus oli selleks hetkeks juba sisuliselt peatunud, mitmed Riigikohtu liikmed olid arreteritud.

Omariiklike kohtuorganite taasloomisele lõi aluse 28. juunil 1992. aastal rahvahääletusel vastu võetud Eesti Vabariigi põhiseadus. Riigikogu valis Riigikohtu esimeheks Rait Maruste. Tegevust taasalustanud

Riigikohtu esimene avalik istung toimus 27. mail 1993 samas kohas, kus 73 aastat tagasi - Tartu Raekoja saalis. Ka täna asub Riigikohus Tartus.

Fakte Riigikohtu ajaloost

27. mai 1993

Taasloodud Riigikohus peab esimese istungi Tartus Raekoja saalis.

28. juuni 1992

Rahvahääletusel kiidetakse heaks Eesti Vabariigi põhiseadus, mis sätestab Riigikohtu taasloomise.

31. detsember 1940

Riigikohus peab Tallinnas oma viimase korraldava istungi. Järgmisest päevast lõpetab Riigikohus tegevuse.

8. juuni 1934

Riigivanema dekreedil alusel viiakse Riigikohus 1935. aastal Tartust Tallinna.

15. juuni 1920

Asutav Kogu kiidab heaks põhiseaduse.

14. jaanuar 1920

Riigikohtu esimene istung Tartu Raekoja saalis.

21. oktoober 1919

Asutav Kogu võtab vastu Riigikohtu seaduse ning valib kohtu esimeheks Kaarel Partsi.

24. veebruar 1918

Maapäev võtab vastu iseseisvusmanifesti.

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/riigikohus/ajalugu>